

Významné ocenění pro dobrovolníka v Národním muzeu

Jan Šumpich¹ & Anna Martinková²

¹ Národní muzeum – Přírodovědecké muzeum, Entomologické oddělení, Cirkusová 1740, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice; jansumpich@seznam.cz

² Národní muzeum, Odbor náměstka pro centrální sbírkotvornou a výstavní činnost, Vinohradská 1, 110 00 Praha 1; anna.martinkova@nm.cz

Šumpich J. & Martinková A. 2024: Významné ocenění pro dobrovolníka v Národním muzeu. – Journal of the National Museum (Prague), Natural History Series 193: 121–123.

V únoru 2025 uplyne již 10 let od oficiálního zahájení dobrovolnického programu v Národním muzeu. Do konce roku 2023 se do něj zapojilo celkem 464 dobrovolníků. Řada z nich pracovala několik let nebo vystřídala více pracovišť. Někteří se dokonce osvědčili natolik, že se posléze stali stálými zaměstnanci, a naopak někteří zaměstnanci muzea po odchodu do důchodu pokračují v práci jako dobrovolníci. Dvě dobrovolnice pak do muzea docházejí již desátým rokem, to znamená po celou dobu trvání programu. Jinými slovy lze konstatovat, že dobrovolnický program v Národním muzeu je úspěšný, a to již od svého zahájení. Dobrovolníci se tak v průběhu času stali významnými pomocníky zaměstnanců všech složek

Obr. 1. Kristina Lexová při práci na Entomologickém oddělení. Foto: D. Platts.

Národního muzea. Na jednotlivých odděleních se věnují různorodým aktivitám. Podstatnou měrou přispívají k digitalizaci a katalogizaci muzejních sbírek, zapojují se do odborné činnosti v restaurátorských dílnách, podíleli se na stěhování sbírkových předmětů nebo na organizaci akcí pro veřejnost. Stojí jistě za zmínku, že do konce roku 2023 věnovali dobrovolníci Národnímu muzeu 28 575 hodin svého volného času, což je skutečně úctyhodné číslo. Významnou měrou tak přispěli k naplňování poslání a vytyčených cílů Národního muzea.

Není mnoho možností, jak náležitě ocenit práci dobrovolníka. Jde totiž o činnost prováděnou v osobním volnu, a jak vyplývá již ze samotné podstaty této aktivity, nijak nehonoranou – konanou z dobré vůle. Prakticky pro všechny dobrovolníky je dostatečnou odměnou víra, že jejich práce dává smysl, přičemž samozřejmě potěší i jakákoliv forma pochvaly nebo ocenění. Té se dostává každému dobrovolníkovi Národního muzea formou děkovného dopisu, nabídky komentovaných prohlídek expozic a výstav nebo, pokud se z jakéhokoliv důvodu rozhodne dobrovolnickou činnost ukončit, může požádat o vystavení potvrzení. Existují však i možnosti, jak na výjimečnou práci některého z dobrovolníků upozornit veřejně. A jednou z nich je nominace na cenu Křesadlo, již od roku 2001 uděluje nevládní organizace HESTIA – Centrum pro dobrovolnictví, z.ú. v Praze (<https://hest.cz/cz/home>). Motto projektu *„Je to ocenění pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci“* výstižně odráží poslání této ceny. Národní muzeum na tuto cenu nominovalo v průběhu trvání svého dobrovolnického programu již několik dobrovolníků působících v Historickém muzeu, v Knihovně Národního muzea a v Přírodovědeckém muzeu. V silné konkurenci dobrovolníků v sociálních a zdravotních službách se jediným dosud oceněným dobrovolníkem stala v roce 2020 pracovnice České pošty Karolína Svatošová, která Divadelnímu oddělení Historického muzea vypomáhá od roku 2015 mimo jiné i v depozitářích v Terezíně.

Cena Křesadlo za rok 2023

V roce 2023 nominovalo Přírodovědecké muzeum na cenu Křesadlo Kristinu Lexovou – Američanku se slovenskými kořeny, jež základní vzdělání získala v Rakousku, následně studovala a pracovala ve Velké Británii, a nakonec se v roce 2020 usadila v Praze. V prvním e-mailu z jara 2020, jímž nabíдела svou pomoc v dobrovolnickém programu Národního muzea, mimo jiné uvedla: *„Když jsem se sem [rozumějme do Česka] před několika měsíci přistěhovala, zaradovala jsem se, že je to do vašeho muzea jen deset minut pěšky... Velice by mě těšilo pomáhat v oblastech, které jsou mi tak blízké, a také se při tom něco nového naučit“*. Blízkými oblastmi měla na mysli přírodovědu, zejména pak entomologii. Přestože počátky dobrovolnické práce komplikovala v té době řádící epidemie onemocnění Covid-19, záhy jsme našli jiné možnosti spolupráce, při které nebyla nutná fyzická přítomnost Kristiny v muzeu. Práce s databázemi, jazykové korektury odborných textů, on-line konzultace týkající se grafických programů a podobně. Zde je na místě dodat, že kromě rodné angličtiny, Kristina perfektně ovládá němčinu, francouzštinu a latinu, přičemž vzájemnou komunikaci usnadňuje znalost slovenštiny. Jakmile to bylo možné, začala Kristina pravidelně docházet do Přírodovědeckého muzea a od té doby se stala nepostradatelným pomocníkem na entomologickém oddělení. Provádí štítkování sbírkových exemplářů, systematické třídění hmyzu dle čeledí, často až na druhovou úroveň, a k tomu řadu dalších činností, které jsou právě potřeba. Povolání umělecké grafičky na volné noze jí umožňuje organizovat si svůj volný čas v souladu s aktuálními potřebami v muzeu. Její nezištnost a obětavost v kombinaci s šikovností a přizpůsobivostí spoluvytvářejí výjimečnou osobnost, jakou Kristina navzdory svému nízkému věku nade vše pochybnost je. Bylo tedy „nabílední“, že Kristinu na podzim 2023 nominoval kurátor sbírek motýlů Jan Šumpich na cenu Křesadlo. Nominací se Hestii sešla celá řada. S o to větším potěšením můžeme konstatovat, že v silné konkurenci byla vybrána mezi oceněné i Kristina. K předání ceny došlo 7. května 2024 v rezidenci primátora hlavního města Prahy na Mariánském náměstí. Jsme rádi, že Kristinu cena potěšila, a zvláště nás těší, že ve své dobrovolnické činnosti pokračuje. Kristino, děkujeme!

Obr. 2. Kristina Lexová s certifikátem za dobrovolnictví vykonané pro Národní muzeum. Praha, 7. 5. 2024. Foto: J. Šumpich.

Poděkování

Práce autorů vznikla za finanční podpory Ministerstva kultury ČR v rámci institucionálního financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace Národní Muzeum (DKRVO 2024-2028/5.I.a, 00023272).

Summary

Significant award for a volunteer at the National Museum

Jan Šumpich & Anna Martinková

The volunteer program at the National Museum has been active for 10 years. By the end of 2023, 464 volunteers participated in the programme. Kristina Lexová works in her spare time at the Entomology Department of the Natural History Museum in Horní Počernice, where she mainly focuses on labelling specimens and systematic sorting of butterflies and moths. For her significant contribution, Kristina Lexová was awarded with the Křesadlo Award for 2023, which she received on 7 May at the residence of the Mayor of Prague.